

Joachima Kamińska

Maryja Niepokalana w duchowości Zgromadzenia Sióstr Maryi Niepokalanej

Salvatoris Mater 6/1, 102-117

2004

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Bogactwem Kościoła jest obecność w nim życia zakonnego. Każde nowo powstające zgromadzenie swoim istnieniem urzeczywistnia życie i świętość Kościoła Powszechnego¹. Tę świętość osiąga na drodze odzwierciedlenia sposobu życia Chrystusa i w ten sposób dochodzi do zjednoczenia z Bogiem. Obok Chrystusa zawsze stoi Jego Matka, Maryja, z której Chrystus wziął ciało, aby stać się Człowiekiem. Maryja od chwili zwiastowania aż po Krzyż i w rodzącej się wspólnocie Kościoła wskazuje na Tego, którego zrodziła dla zbawienia świata, dając pierwszeństwo woli Boga Wszechmocnego odczytywanej w codzienności. Swoim życiem ukazała pełnię postawy „Służebnicy Pańskiej” i jako taka stała się wzorem dla wszystkich pragnących osiągnąć bliskość Boga.

Zgromadzenie Sióstr Maryi Niepokalanej naśladuje Chrystusa, w stanie zakonnym wzorując się na Maryi. Od Niej czerpie przykład wiary, nadziei i miłości.

Maryja Niepokalana w duchowości Zgromadzenia Sióstr Maryi Niepokalanej

SALVATORIS MATER
6(2004) nr 1, 102-117

Siostry, wpatrując się w Maryję, przyjmują Jej styl życia: umiłowania nade wszystko Boga, zaśluchania w Jego Słowo oraz spieszenia z pomocą wszędzie, gdzie pojawia się człowiek potrzebujący pomocy. W codziennej postawie siostry dokładają starań, by uzewnętrzniać cnoty, jakimi jaśniała Maryja: pokorę, wdzięczność, poświęcenie,

bezinteresowność, godność niewiasty, którą wybiera Bóg dla realizacji wielkich dzieł.

1. Początki Zgromadzenia

Duch maryjny w Zgromadzeniu Sióstr Maryi Niepokalanej został wszczepiony przez jego założyciela, ks. Jana Schneidera, który od dzieciństwa żywił głębokie nabożeństwo do Matki Bożej, rozwijając je przez lata życia studenckiego i kapłańskiego.

Już data powstania Zgromadzenia 8 grudnia 1854 r., a więc w dniu, kiedy papież Pius IX ogłosił dogmat o niepokalanym poczęciu Najświętszej Maryi Panny, wyznacza duchową drogę, którą

¹ LG 44.

dla realizacji zadania wypływającego z potrzeby czasu będzie kroczyć tworząca się wspólnota. W historii Zgromadzenia nie brak szczególnych momentów ujawniających cześć i wdzięczność Maryi, a zarazem wpływających na kształtowanie się duchowości maryjnej. Zawierając Maryi swój los w okresie *Kulturkampf*, siostry kierowały do Niej swe prośby, czyniąc zobowiązanie do nieustannej wdzięczności w przypadku ocalenia Zgromadzenia. Jak Maryja wyśpiewała w *Magnificat* wdzięczność wobec daru Boga Jej udzielonego (*wielkie rzeczy uczynił mi Wszchemocny* - Łk 1, 49), tak siostry pozostają wierne pierwotnemu zobowiązaniu: podtrzymują ducha wdzięczności za swe ocalenie, którego zewnętrznym wyrazem jest coroczna pielgrzymka do sanktuarium maryjnego. Początkowo siostry pielgrzymowały do Filipowa na terenie Czech, aż do momentu zamknięcia granic, a obecnie pielgrzymują w święto Ofiarowania NMP do Barda Śląskiego.

Przejawem dziękczynienia Bogu za szczególną łaskę otrzymaną dzięki wstawiennictwu Maryi, świadczącym o roztoczeniu opieki nad tworzącym się nowym zgromadzeniem, było uzyskanie uprawnień korporacyjnych w dniu 24 maja 1863 r. w święto Matki Bożej Wspomożycielki.

Żywa obecność Maryi pośród codziennego życia pierwszych Sióstr Maryi Niepokalanej wskazywała kierunek dalszej drogi wiodącej do Boga w duchu Maryi. Rys maryjności siostry ujawniają poprzez praktykowanie cnót, życie ślubami rad ewangelicznych, modlitwę oraz pracę apostołską.

2. Śluby zakonne

Rady ewangeliczne: czystości, ubóstwa i posłuszeństwa obowiązują wszystkich chrześcijan, jednak *w życiu zakonnym przeżywane są w formie radykalnej*². Wszyscy ci, którzy noszą na sobie znamię Bożego wybrania, powołani są do przeżywania czystości, ubóstwa i posłuszeństwa poprzez śluby. Profesja rad ewangelicznych to *szczególne i owocne pogłębienie konsekracji chrzcielnej i konsekwencja rozwoju łaski sakramentu bierzmowania, jednakże wykracza poza zwykłe wymogi tej konsekracji mocą szczególnego daru Ducha Świętego, który otwiera na nowe możliwości oraz owoce świętości i apostołatu*³. Życie ślubami ukierunkowuje na *wierniejsze i ustawiczne*

² J. GOGOLA, *Ubóstwo konsekrowane. Teologia i praktyka*, w: *Formacja duchowna*, z. 4, Kraków 1998, 33. Por. LG 44; JAN PAWEŁ II, *Adhortacja Vita consecrata* (25.03.1996), 22 (dalej: VC).

³ VC 30.

naśladowanie Chrystusa, na uprzytamnianie tej formy życia, jaką Jezus obrał dla siebie i wskazał swoim uczniom⁴. Jan Paweł II nazywa Maryję *pierwszą uczennicą swego Syna, pierwszą, do której On zdawał się mówić „pójdź za Mną”⁵*. Znakiem pozwalającym rozpoznać Maryję jako uczennicę jest Jej głębokie zasluchanie w słowo Boże: *błogosławieni ci, którzy słuchają słowa Bożego* (Łk 11, 28). Gdy spoglądamy na Maryję, uczennicę Syna, rodzi się potrzeba przyjęcia Jej postawy wobec słowa Bożego. Umiejętność słuchania tego, co mówi Bóg, i wprowadzania słowa w czyn niesie ze sobą nową przestrzeń dla Bożego oddziaływania. Siostry Maryi Niepokalanej dają pierwszeństwo słowu Bożemu przed każdą inną lekturą duchowną, bowiem w słowie Bożym odnajdują drogę życia prowadzącą do naśladowania Chrystusa⁶. Osobiste i wspólnotowe spotkania z Chrystusem w Jego słowie są dla sióstr na co dzień źródłem wewnętrznej mocy, wyrazem miłości i rozpoznawaniem woli Bożej.

Boży wybór i przeznaczenie dla Królestwa Bożego spotyka się z odpowiedzią człowieka. Człowiek w swojej wolności może przyjąć lub odrzucić ten dar, łącznie z jego konsekwencjami. *Ci jednak, którzy wybierają życie zakonne, winni dokonywać go w duchu zakochania się w Bogu*⁷. Miłość Boga winna uzasadniać podejmowane wybory i decyzje, być centralnym punktem odniesienia codziennego życia, tak aby wciąż *objawiać miłość Boga do człowieka i człowieka do Boga*⁸. Maryja pełnią swojej egzystencji odsłania miłość Boga i człowieka, można Ją zatem określić jako żyjącą według rad ewangelicznych. Wybrana na Matkę Zbawiciela jeszcze gorliwiej oddaje siebie do dyspozycji Bogu i człowiekowi w realizacji Bożych zamiarów.

Na dziewictwo konsekrowane należy spojrzeć od strony pozytywnej i negatywnej. Aspekt negatywny oznacza rezygnację z małżeństwa, współżycia i daru przekazywania życia. Wyrzeczenie się tego, co z natury swojej służy podtrzymaniu ludzkości, nie oznacza pomniejszania się, lecz jest charyzmatycznym darem Chrystusa: *są tacy, którzy dla Królestwa Bożego pozostają bezżenni* (Mt 19, 12). Dostrzega się tutaj motyw, dla którego zakonnicy rezygnują z naturalnego porządku - dla Królestwa niebieskiego. Dekret o przystosowanej odnowie życia zakonnego podaje, że *czystość dla Królestwa niebieskiego w szczególności*

⁴ K. WÓJTOWICZ, *Ślady Chrystusa w życiu konsekrowanym*, „Życie konsekrowane” (1998) nr 2, 6.

⁵ RM 20.

⁶ *Konstytucje i Dyrektorium Sióstr Maryi Niepokalanej*, Rzym 1982/88, 45.

⁷ J. AUGUSTYN, *Radykalizm życia zakonnego dzisiaj*, „Życie konsekrowane” (1997) nr 3, 20.

⁸ TAMŻE, 20.

*sposób daje wolność ludzkiemu sercu, by bardziej rozgorzało miłością do Boga i wszystkich ludzi*⁹. Patrząc na Maryję, dostrzega się w Niej pełne zaangażowanie w sprawy Boga. Siostry Maryi Niepokalanej, składając ślub czystości, rezygnują dobrowolnie z małżeństwa i założenia rodziny, aby zatroszczyć się wyłącznie o sprawy Pana. W swoim myśleniu i postawach powstrzymują się od aktów przeciwnych cnocie czystości.

Od strony pozytywnej dziewictwo konsekrowane to szczególna więź człowieka z Bogiem¹⁰, której znamienym rysem jest miłość. Osoba konsekrowana, kierując się miłością, wybiera najwyższą wartość, jaką dla niej stanowi Chrystus. Jak pisze Jan Paweł II w adhortacji *Vita consecrata: dziewica odrywa się od świata*, by swoje oczy utkwic w Jedynym, kochać więcej, by przyjąć do swego serca dziewiczą miłość Chrystusa i wyznawać Go wobec świata jako Jednorodzonego Syna równego Ojcu¹¹. Wzorem niewiasty zachowującej dziewictwo z miłości jest Maryja. Ona, pragnąc pozostać czystą dla Boga, otwiera swe serce przed Duchem Świętym, który sprawia, że poczęła Syna Bożego. Pierwotne pragnienie Maryi oddania się całkowicie Bogu nie zostaje unicestwione, ale nabiera nowej jakości. Będąc Dziewicą, zostaje Matką. Jej *zgoda na macierzyństwo jest nade wszystko owocem całkowitego oddania się Bogu w dziewictwie*¹². Dla Sióstr Maryi Niepokalanej *Maryja jest świetlanym przykładem, ponieważ w najdoskonalszy i jedyny w swoim rodzaju sposób jest uosobieniem zarówno Dziewicy, jak i Matki*¹³.

Dziewica Niepokalana za własnym przyzwoleniem została Matką Bożego Syna, a przyjmując pod krzyżem Jego wolę: *Niewiasto oto syn Twój* (J 19, 26), została Matką wszystkich ludzi. W sposób duchowy towarzyszy im, wspierając w codziennych wyborach, w przezwyciężaniu pokus świata. Siostry od Maryi uczą się wzrastania w dziewiczym oddaniu i łączenia dziewictwa z macierzyństwem. Wolne od naturalnego rodzicielstwa pragną uczuciem macierzyńskiej miłości obdarzyć tych, którzy go nie doświadczyli.

Składając ślub czystości, dziewica miłuje Boga niepodzielnym sercem, a przez to jej serce *jest sercem otwartym na wszystkich*¹⁴. Przez profesję czystości każda osoba ofiaruje siebie dla dobra drugich.

⁹ SOBÓR WATYKAŃSKI II, Dekret o przystosowanej odnowie życia zakonnego *Perfectae caritatis*, 12 (dalej: PC).

¹⁰ J. AUGUSTYN, *Radykalizm życia zakonnego...*, 61.

¹¹ VC 16.

¹² RM 39.

¹³ *Konstytucje...*, 31.

¹⁴ J. GOGOLA, *Ubóstwo konsekrowane...*, 40.

Maryja ofiaruje siebie w momencie zwiastowania i konsekwentnie podąża drogą ofiary aż pod krzyż, na którym rodzi się nowe życie. Pragnie Ona, by to nowe, wieczne życie wysłużone przez Chrystusa stało się udziałem wszystkich ludzi.

Wysuwanie spraw Bożych na plan pierwszy jest w życiu osoby konsekrowanej najważniejszym zadaniem, bo dając siebie Bogu, otwiera się równocześnie na drugich, a taka jest natura miłości. Wszelkie ofiary, jakie podejmują siostry, mają na celu przetwarzanie ich w wartości nieprzemijające.

Czystość konsekrowana odnosi się nie tylko do życia na ziemi, lecz jest antycypacją sposobu życia w chwale Zmartwychwstałego. *Bowiem czystość jest znakiem dóbr niebieskich i bardzo odpowiednim środkiem, który ułatwia osobom zakonnym ochocze poświęcenie się służbie Bożej i dziełom apostołstwa*¹⁵.

Siostry Maryi Niepokalanej poprzez świadectwo życia w czystości składają do refleksji nad potrzebą opanowania popędów ciała, by mieć udział w chwale nieba. *Radość wypływająca ze świadomości, że Bóg nas kocha, jest dla sióstr znakiem i jednocześnie pomocą do prawdziwie przeżywanego czystości*¹⁶.

Ślub ubóstwa, który składają osoby konsekrowane, podyktowany został przykładem życia Jezusa i Maryi. Zakonnicy, naśladowując Chrystusa, *który będąc bogaty, dla nas stał się ubogi, aby nas ubóstwem swoim ubogacić* (2 Kor 8, 9), w Nim odnajdują skarb, dla którego warto poświęcić wszystko. Chrystus, przyszedłszy na świat, *wybiera faktyczne ubóstwo poprzez okoliczności swych narodzin, poprzez prostotę życia w Nazarecie, poprzez wyrzeczenie się domowego ciepła, w nieustannych podróżach apostołskich oraz przez całkowite оголоcenie na krzyżu*¹⁷. Również Maryja przez przyjęcie losu Matki ubogiego Zbawiciela kształtuje życiową postawę Służebnicy Pańskiej. Ta sama idea przyświeca Siostrze Maryi Niepokalanej, które zobowiązują się do prostej i bezpretensjonalnej formy życia¹⁸.

Życie w ubóstwie jest zaproszeniem, które Jezus kieruje do wszystkich: *jeśli chcesz być doskonały, idź sprzedaj, co posiadasz, rozdaj ubogim, a będziesz miał skarb w niebie* (Mt 19, 21). Ci, którzy dobrowolnie obierają ubóstwo, godzą się na wyrzeczenie, zapominanie o sobie, wolność wobec dóbr materialnych, by ukazywać blask Chrystusa, by potwierdzać troskę o skarby wieczne.

¹⁵ PC 12. Por. J. GOGOLA, *Ubóstwo konsekrowane...*, 44.

¹⁶ J. GOGOLA, *Ubóstwo konsekrowane...*, 32.

¹⁷ T. DUBAY, *Życie zakonne*, Niepokalanów 1994, 88.

¹⁸ *Konstytucje...*, 33.

Ubóstwo konsekrowane nie wyczerpuje się w rezygnacji z dóbr materialnych, lecz zasadnicze znaczenie ma ubóstwo duchowe. Chrystus w Kazaniu na górze naucza: *Błogosławieni ubodzy w duchu, albowiem do nich należy Królestwo Niebieskie* (Mt 5, 3). Właśnie to *ubóstwo ducha niesie ze sobą błogosławieństwo*¹⁹. Ślubując Bogu ubóstwo, zakonnik dokonuje wewnętrznego оголошення dla *całkowitego zaufania Bogu i szukania jedynie w Nim pełni szczęścia*²⁰. Według Jana Pawła II *Bóg jest prawdziwym bogactwem ludzkiego serca*²¹, lecz aby zdobyć to bogactwo, potrzeba być ubogim w duchu. Ubóstwo w duchu jest zdobywaniem świadomości potrzeby Boga na każdą chwilę²². Ubóstwo konsekrowane winno być na wskroś ubóstwem w duchu, czyli potrzebą Boga w każdym czasie i w każdym miejscu. Zakonnicy, jak to zaznaczył Sobór, *mają być w rzeczywistości i w duchu ubodzy*²³, a postawą upodobania w ubóstwie mają zaświadczać o pragnieniu bliskości Boga.

Chrystus nie dlatego był ubogi, że nic nie miał, ale właśnie przez to, że całkowicie ofiarował się Ojcu Niebieskiemu. Niewiastą, do której w pełni można odnieść Chrystusowe błogosławieństwo, jest Maryja. Ona jako uboga w duchu Służebnica Pańska w pokorze oddaje siebie Bogu i towarzyszy swojemu Synowi w realizacji dzieła zbawienia. Ubóstwo Maryi jest jednocześnie nacechowane duchem bezgranicznej ofiary. Wielkość Maryi ujawnia się w tym, że poprzez wszystkie ofiary staje się podobna do swego Syna i poprzez wszystkie wyrzeczenia łączy się z Synem w wielkim planie Ojca.

Siostry Maryi Niepokalanej, ślubując ubóstwo, wewnętrzną postawą wykazują nadzieję i zaufanie Bogu. Są świadome codziennej zależności od Boga, któremu wszystko zawdzięczają (por. Mt 6, 25).

Ubóstwo nie miałooby sensu, gdyby nie opierało się na miłości. To miłość angażuje wszystkie siły, talenty, zdolności - po to, by ukazać, jak wielkim bogactwem jest Chrystus. Ubóstwo Chrystusowe jest bezustanną służbą miłości. Osoba konsekrowana całe swoje życie czyni służbą miłości. Od początku istnienia zgromadzenia siostry, które zostały powołane, by być służebnicami sług, żyją ubogo, pracują, by utrzymać siebie i prowadzić dzieła apostołskie. Służąc ubogim, wykorzystują swoje zdolności i talenty, by własną wspólnotę oraz innych ludzi obdarzać bogactwem serca. Podejmują trud zachowania

¹⁹ J. GOGOLA, *Ubóstwo konsekrowane...*, 33.

²⁰ TAMŻE, 71.

²¹ VC 90.

²² J. GOGOLA, *Ubóstwo konsekrowane...*, 55.

²³ PC 13.

niezależności od dóbr materialnych, oszczędnie i troskliwie obchodzą się ze wszystkim, co wspólnota daje do użytku²⁴. Siostry we wspólnocie tworzą ubogie środowisko, gdyż pamiętają słowa Założyciela: *tam, gdzie ubóstwo przychodzi do stołu, tam wygodnictwo nie czuje się na miejscu*²⁵, a tym samym tworzą krąg, w którym każdy może doświadczyć Bożej miłości.

Wśród rad ewangelicznych ślubowanych przez zakonników znajduje się również posłuszeństwo. *Posłuszeństwo pojmowane jest dzisiaj jako całościowa postawa życiowa osoby, która zaangażowała się w swoje powołanie i misję*. Inspiracją i wzorem dla posłuszeństwa zakonnego jest Osoba Jezusa Chrystusa. *Jezus, Syn Ojca przyszedł, aby pełnić wolę Jego, aby karmić się posłuszeństwem, aby umrzeć z posłuszeństwa*²⁶. Tuż za Chrystusem jest Jego Matka, która przyjęła zbawczą wolę Boga całym sercem i jako Służebnica Pańska oddała się dziełu swego Syna. Siostry Maryi Niepokalanej przez ślub posłuszeństwa wchodzą na drogę naśladowania Chrystusa i ściśle jednoczą się ze zbawczą wolą Boga²⁷.

Jezus okazuje posłuszeństwo Ojcu Niebieskiemu od momentu wcielenia aż do zakończenia ziemskiej egzystencji. Drogą posłuszeństwa wraz ze swoim Synem podąża Maryja. Jej „fiat” wyrażone w chwili zwiastowania obecne jest w całym Jej życiu i prowadzi Ją na Golgotę, gdzie otrzymuje od Syna testament z krzyża: *Niewiasto, oto syn Twój* (J 19, 26). W przypadku zakonnika, z chwilą złożenia ślubów wszystko naznaczone jest posłuszeństwem. Każdy czyn przez całe życie winien wypływać z pragnienia bycia posłusznym. Wierność posłuszeństwu zasadza się na ciągłym doskonaleniu siebie, na codziennym wzrastaniu w wierze. Zobowiązując się na mocy ślubu do posłuszeństwa siostry pogłębiają swoją wiarę i pokorę, ćwiczą się w samozaparciu, aby modelować styl życia w duchu Jezusa i Maryi.

Posłuszeństwo Jezusa i Maryi wypływa z miłości. Ona uzdalnia do podejmowania czynów, które są wolą Ojca. Posłuszeństwo zakonne przynagla zakonników do uległości wobec Boga. *Kto bowiem kocha, jest uległy temu, którego kocha*²⁸. Posłuszeństwo służy miłości, a każdy akt posłuszeństwa powoduje jej wzrost²⁹.

²⁴ *Konstytucje...*, 34.

²⁵ J. SCHWETER, *Historia Zgromadzenia Sióstr Maryi Niepokalanej*, Wrocław 2000, 74.

²⁶ A. BALLESTRERO, *W ofierze Chrystusa – formacja do dojrzałego posłuszeństwa*, „Życie konsekrowane” (1999) nr 2, 35.

²⁷ *Konstytucje...*, 36.

²⁸ D. WIDER, *Dar życia zakonnego*, Kraków 1982, 109-111.

²⁹ B. COLE, *Pełnia chrześcijaństwa*, Poznań 1997, 188-190.

Miłość uwidacznia się w czynach, dlatego posłuszeństwo sióstr przynosi owoce tam, gdzie jako służebnice posługują bliźnim. Miłość kieruje ich kroki ku doświadczonym ciężarem życia. Posłuszeństwo z miłości zawiera w sobie także zgodę na krzyż, na cierpienie, na ofiarę, czego są świadome Siostry Maryi Niepokalanej³⁰.

Trwanie w posłuszeństwie opiera się na wypełnianiu woli Bożej. Wzorem Chrystusa, którego pokarmem było wypełnianie woli Ojca (por. J 4, 34), *zakonnicy przez profesję posłuszeństwa, poświęcają całkowicie wolę swoją Bogu, jakby składając ofiarę z siebie, a przez to jednoczą się trwalej i bezpieczniej ze zbawczą wolą Boga*³¹. Na stałe wyrzekają się własnej woli, aby pełnić wolę Bożą.

Rezygnacja z własnej woli nie oznacza utraty wolności, bowiem *Chrystus nauczył nas, że posłuszeństwo Bogu czyni nas wolnymi*³². Należy podkreślić, że nie ma sprzeczności między posłuszeństwem i wolnością. Jak podaje Jan Paweł II w adhortacji apostołskiej *Vita consecrata*, Chrystus swoją postawą *objawia tajemnicę ludzkiej wolności jako drogę posłuszeństwa wobec woli Ojca oraz tajemnicę posłuszeństwa jako drogę stopniowego zdobywania prawdziwej wolności*³³.

Egzystencja Maryi najpełniej odzwierciedla wolność, z jaką podejmowała Ona misję wyznaczoną przez Ojca i Syna. W dobrowolnym posłuszeństwie służyła tajemnicy zbawienia³⁴.

Siostry Maryi Niepokalanej, idąc za wzorem Maryi, opierają własne posłuszeństwo na wewnętrznej wolności. Dobrowolnie podporządkowują swoją wolę woli Boga, a jednocześnie w realizację posłuszeństwa wkomponowują własne inicjatywy służące wspaniałomyślnemu wypełnianiu tego, czego chce Bóg³⁵.

Wolność zakonników w byciu posłusznymi zakłada także odpowiedzialność. Posłuszeństwo nie ma w sobie nic z bierności, nie jest ślepym wypełnianiem nakazów, lecz za każdy akt posłuszeństwa zakonnicy biorą odpowiedzialność. Czyniąc posłuszeństwo odpowiedzialnym, z ufnością stosują się do przepisów, by na podobieństwo Chrystusa czynić to, co się Ojcu podoba (por. J 8, 29). Posłuszeństwo sióstr nie hamuje własnej aktywności, doświadczeń, a zarazem pełnej odpowiedzialności. Każde zadanie, które siostry odczytują jako wolę Bożą, zobowiązuje je do wytrwałości i efektywności.

³⁰ *Konstytucje...*, 36.

³¹ PC 14.

³² A. BALLESTRERO, *W ofierze...*, 35.

³³ VC 91. Por. B. COLE, *Pełnia chrześcijaństwa...*, 152; por. PC 14.

³⁴ LG 56.

³⁵ *Konstytucje...*, 38.

Jezus Chrystus *był posłuszny Ojcu bezpośrednio i pośrednio: przez uległość rodzicom, wydarzeniom i instytucjom, pismom natchnionym oraz władzy*³⁶. W życiu zakonnym wola Boża zawarta jest w regule i konstytucjach oraz w nakazach prawowitej władzy kościelnej. Stosując się do przepisów zakonnych i poleceń przełożonych, osoby ślubujące posłuszeństwo, odkrywają Boży plan względem siebie oraz instytutu, do którego przynależą. Można powiedzieć, że posłuszeństwo Maryi opierało się na uległości wewnętrznym poruszeniom serca, a także na zachowywaniu Prawa Mojżeszowego. Prawo stało na straży codziennego życia, kultu, stosunków międzyosobowych, w nim zawarta była wola Boga. Maryja wiernie wypełniała przepisy Prawa Pańskiego, aby dać wyraz swej całkowitej przynależności do Boga.

Siostry Maryi Niepokalanej *przez ślub posłuszeństwa zobowiązują się do wypełniania zarządzeń prawowitej przełożonej we wszystkim, co dotyczy życia Zgromadzenia, zachowania ślubów i Konstytucji*³⁷. Posłuszeństwo przełożonym na co dzień polega na przyjmowaniu ich poleceń bez szemrania i krytykanctwa jako wyraz woli Bożej. Siostry w wierze spoglądają na przełożonych, które pod wpływem łaski Ducha Świętego odczytują wolę Bożą w odniesieniu do całej wspólnoty. Współodpowiedzialność przełożonych i sióstr jest gwarancją wykonania planu Bożego. W skali Kościoła powszechnego siostry są posłuszne papieżowi, miejscowym biskupom, Konferencji Episkopatu - stosownie do przepisów Prawa Kanonicznego³⁸.

3. Modlitwa

Osoby konsekrowane, jak naucza Jan Paweł II, mają być *przewodnikami po drogach życia duchowego*³⁹. Życie duchowe kształtuje się przede wszystkim przez modlitwę, ascezę, przez podejmowane wyrzeczenia, aby w ten sposób wykazać wyższość ducha nad ciałem. Św. Paweł zachęca, by poskramiać swoje ciało, brać je w niewolę (1 Kor 9, 27).

Dzięki modlitwie nawiązuje się kontakt z Bogiem, a pielęgnowanie jej w sposób systematyczny gwarantuje utrzymywanie więzi na

³⁶ B. COLE, *Pełnia chrześcijaństwa...*, 156. Por. J. GOGOLA, *Posłuszeństwo konsekrowane. Teologia i praktyka*, w: *Formacja zakonna*, z. 4, Kraków 1998, 27; por. *Życie konsekrowane w nauczaniu Jana Pawła II*, red. Cz. DRAŹEK, Kraków 1996, 61.

³⁷ *Konstytucje...*, 37.

³⁸ TAMŻE.

³⁹ VC 55.

wysokim poziomie. Modlitwa, jak wyznaje św. Teresa od Dzieciątka Jezus, *jest wzniesieniem serca, prostym spojrzeniem ku Niebu, okrzykiem wdzięczności i miłości zarówno w cierpieniu, jak i w radości*⁴⁰.

W modlitwie udział mają Bóg i człowiek, dlatego należy ją przyjmować jako dar udzielającego się Boga. Spotkanie z Bogiem na modlitwie ma miejsce w ludzkim sercu, *w miejscu decyzji, w głębi wewnętrznych dążeń*⁴¹. Tam, gdzie zamieszkuje Duch Święty, który *przychodzi z pomocą naszej słabości, gdy bowiem nie umiemy się modlić jak trzeba* (Rz 8, 26), odbywa się rozmowa Stwórcy ze stworzeniem. Modlitwa pozwala odkryć człowiekowi własną ograniczoność i słabość, by tym ufniej powierzyć się Bogu, od którego pochodzi wszelkie dobro. Na drodze rozwoju modlitwy dochodzi do coraz ściślejszego zjednoczenia z Bogiem, do obcowania z Nim w miłości.

Osobami, których życie kształtowało się w oparciu o modlitwę, są Jezus i Maryja. Jezus często podejmował rozmowę z Ojcem, *gdy jeszcze było ciemno, wyszedł, aby się modlić* (Mk 1, 35). Jezus modlił się w decydujących momentach swojego życia: przed wyborem Apostołów (Łk 6, 12-16), w Ogrójcu (Łk 22, 42-44) - by poświadczyć o konieczności zjednoczenia z Ojcem w podejmowaniu zbawczych decyzji. Jezus nie tylko modlił się, ale również uczył modlitwy. Na prośbę uczniów: *Panie naucz nas modlić się*, daje uczniom najwspanialszą modlitwę - Ojciec nasz, która streszcza pragnienia ludzkiego serca. Jezus przestrzega także przed wielomówstwem: *na modlitwie nie bądźcie gadatliwi* (Mt 6, 7), a zachęca, by wejść do swej izdebki i trwać w ukryciu przed Bogiem.

Postawę wewnętrznej zadumy prezentuje Maryja. W zwiastowaniu usłyszała pozdrowienie anielskie, które wywołało w Niej zamieszanie i spowodowało, że *rozważała, co miałoby znaczyć to pozdrowienie* (Łk 1, 29). Dar Boga był tak wielki, że nie pojęła w pełni słów anielskich. Mimo naturalnych wątpliwości Maryja wyraża zgodę na misję, jaką Jej Bóg powierzył. Na drodze wiary dojrzewa Jej rozumienie wydarzeń zbawczych, w których ma swój udział. W odruchu serca przepelnionego wdzięcznością wyśpiewuje *Magnificat*, dzieląc się tą radością z Elżbietą.

Kolejne spotkanie z Maryją na modlitwie medytacyjnej, zapisane przez ewangelistów, ma miejsce po powrocie ze świątyni jerozolimskiej. Łukasz zaznacza, że *Matka Jego chowała wiernie wszystkie te wspomnienia w swoim sercu* (Łk 2, 51). Droga modlitwy Maryi to

⁴⁰ TERESA OD DZIECIĄTKA JEZUS, *Rękopisy autobiograficzne*, C 25 r.

⁴¹ KKK 2563.

stawanie wobec Bożej rzeczywistości, która dla Niej jest wciąż nowa, zaskakująca, ale w prostocie serca przyjmuje wszystko, co Bóg dla Niej przygotował. Kontemplacja Bożych tajemnic rodziła ufność i oddanie.

Za modlitwę Maryi można uznać również coroczną pielgrzymkę do Jerozolimy na święto Paschy (Łk 2, 41). Nawiedzanie świętego miasta Jerozalem było przewidziane Prawem, lecz dla Maryi jest także gestem miłości i wdzięczności Bogu za wyzwolenie z niewoli. Z potrzeby serca spieszy na spotkanie z Bogiem w świątyni jerozolimskiej.

Modlitwa Maryi, ukazana na kartach Ewangelii to wewnętrzny dialog z Bogiem, charakterystyczny dla prawdziwych czcicieli Boga, *takich to czcicieli chce mieć Ojciec, którzy będą Mu oddawali cześć w Duchu i prawdzie* (J 4, 23).

W życiu zakonnym modlitwa ma istotne znaczenie. Stanowi ona podstawowy warunek wzrostu życia duchowego i świętości. Dzięki niej pogłębia się wrażliwość na poznanie woli Bożej oraz wstępuje się na drogę zjednoczenia z Bogiem⁴².

Inspiracją do modlitwy i jej rozwoju jest miłość. Miłość nadaje modlitwie intensywność, wprowadza ład i porządek w życie duchowe. Na modlitwie zawiązuje się żywy kontakt między Bogiem a człowiekiem, czyli jest ona spotkaniem we wnętrzu człowieka. Podobnie jak Maryja doświadczała Boga w swoim sercu, osoba zakonna w głębi własnego serca wsłuchuje się w Jego słowo i konsekwentnie je wypełnia⁴³.

Każde zgromadzenie oddaje cześć Bogu w modlitwie Kościoła oraz kultywuje tradycję wypracowanych modlitw własnych. Siostry Maryi Niepokalanej w centrum życia wspólnoty stawiają Eucharystię, jako źródło łaski i uświęcenia⁴⁴. Na świętej Uczcie siostry przystępują do Stołu Pańskiego, by pożywać prawdziwe Ciało Jezusa Chrystusa, *Ciało zrodzone z Maryi Dziewicy*⁴⁵. Jan Paweł II podkreśla, że pobożność chrześcijańska zawsze dostrzegała głęboką więź między nabożeństwem do Matki Bożej a kultem Eucharystii. Dzięki tej więzi można mówić, że Maryja prowadzi wiernych do Eucharystii⁴⁶. Uzewnętrzniając tę prawdę, Siostry Maryi Niepokalanej z Maryją przeżywają Ofiarę Pana we wszystkie wspomnienia, święta i uroczystości Jej poświęcone. Szczególnym dniem modlitw z Maryją i w Jej duchu jest sobota.

⁴² P. OGÓREK, *Modlitwa jako wyraz wewnętrznej prawdy człowieka*, „Życie konsekrowane” (2000) nr 3, 74.

⁴³ TAMŻE.

⁴⁴ *Konstytucje...*, 47.

⁴⁵ RM 44.

⁴⁶ TAMŻE.

Czas, który człowiek otrzymuje w darze od Boga, potrzebuje uświęcenia. Zakonnicy czynią to modlitwą Liturgii godzin. Stanowi ona zachętę do modlitwy osobistej. W Zgromadzeniu Sióstr Maryi Niepokalanej, dla podkreślenia ducha maryjnego, w sobotę odmawia się Liturgię godzin o Matce Bożej, jeśli zezwalają na to przepisy liturgiczne⁴⁷. Wyrazem miłości do Matki Bożej są Godzinki, które siostry śpiewają w każdą sobotę i święta maryjne.

Najpiękniejszą, na wskroś biblijną modlitwą jest różaniec. W swoich tajemnicach kryje najważniejsze momenty życia Jezusa i Jego Matki. Siostry Maryi Niepokalanej, podejmując codzienną modlitwę różańcową, rozważają sceny z życia Jezusa i Maryi, aby w własnym życiu odzwierciedlać milczącą, modlitewną, służebną, cierpiącą i kochającą postawę Maryi⁴⁸. Pobożność maryjną pielęgnowaną we wspólnocie sióstr wzbogacają dwie modlitwy pozostawione przez ks. Założyciela: Koronka do Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, którą odmawia się codziennie⁴⁹, oraz osobista modlitwa zawierzenia wszystkiego, co niesie poszczególne dni, odmawiana wspólnie lub indywidualnie.

Ponadto każda siostra wstępując do zgromadzenia wnosi ze sobą dorobek osobistej pobożności maryjnej, który nie zanika, lecz intensyfikuje się w rozwoju życia duchowego i realizacji misji.

Siostra Maryi Niepokalanej stara się, by codziennym przeżywaniem swojej konsekracji zakonnej poświadczać zażyłość z Bogiem na wzór Maryi. Czyni to przez modlitwę osobistą i wspólnotową, które owocują w pracy codziennej.

4. Apostolstwo i świadectwo

Świadectwo pełnej dyspozycyjności życia dla Pana zostawiła nam Maryja. Jej ciche kroczenie w bliskości swojego Syna, naznaczone zamyśleniem nad odsłaniającymi się przed Nią tajemnicami Bożymi, budzi żywe pragnienie Jej naśladowania. Maryja, doświadczywszy w sobie Bożego wejrzenia, wyraża zgodę: *niech mi się stanie według twego słowa* (Łk 1, 38). Konsekwencją zgody Maryi jest Jej życie jako Służebnicy Pańskiej. Dla Sióstr Maryi Niepokalanej zarówno w złożonych ślubach, jak i w modlitwie i pracy przejawia się postawa dyspozycyjności. Stają przed Bogiem jako Jego narzędzia, by całą swoją

⁴⁷ *Konstytucje...*, 43.

⁴⁸ TAMŻE, 40.

⁴⁹ TAMŻE, 43.

osobowością, talentami, zdolnościami, predyspozycjami zaświadczyć o potędze łaski kształtującej nowego człowieka dla Boga.

Pierwszoplanowym zadaniem Sióstr Maryi Niepokalanej jest troska o dziewczęta moralnie zagrożone, ubogie, opuszczone i chore. Życie w czystości współcześnie spotyka się z coraz większym niezrozumieniem, a nawet drwiną, dlatego siostry ze zdwojoną siłą ukazują czystość jako piękną wartość. *Wielką rzeczą jest podać upadłemu pomocną dłoń, aby się znowu dźwignął, ale nieskończenie większa to zasługa, gdy ktoś nadstawi mu rękę i w ten sposób chroni od upadku tego, kto jeszcze stoi*⁵⁰. Mając na względzie godność człowieka, którą wszczepił w niego Bóg, siostry podejmują wielorakie formy pracy, by nie dopuścić do słabości moralnej młodych dziewcząt. Poprzez szeroki kontakt z młodzieżą żeńską oparty na spotkaniach, modlitwie, rozmowie, zabawie, siostry wzmacniają poczucie godności kobiety i ukazują walory jej wnętrza: delikatność, wrażliwość, poświęcenie, empatię itd. Kobieta ze swej natury powołana została do macierzyństwa naturalnego bądź duchowego. Dar rodzenia, wzbudzania nowego życia, opartego na miłości wyróżnia kobietę, czyni ją współpracownicą Boga.

Wspaniałym wzorem dostojeństwa kobiety jest Maryja. Jan Paweł II w encyklice *Redemptoris Mater* pisze, że *kobieta, spoglądając na Maryję, odkrywa w Niej sekret godnego przeżywania swej kobiecości i prawdziwego realizowania siebie. W świetle Maryi Kościół widzi w kobiecie odblaski piękna, które odzwierciedla najwznieślesze uczucia, do jakich zdolne jest serce ludzkie: całkowitą ofiarę miłości, moc, która potrafi znieść największe cierpienia, bezgraniczną wierność, niestrudzoną aktywność, umiejętność łączenia wnikliwej intuicji ze słowem pociechy i zachęty*⁵¹. Siostry nie tylko głoszą wielką prawdę o godności kobiety, lecz również jej piękno ukazują własnym życiem. Nic tak nie pociąga jak świadectwo, dlatego siostry wychowujące dziewczęta, ukazują im specyfikę kobiety, możliwość wykorzystania czułości, ciepła jej serca dla niesienia miłości.

Dziewczęta, kobiety, dzieci, których godność została poniżona, które znalazły się na bezdrożu, otrzymują ze strony sióstr stosowną pomoc. W Centrach Interwencji Kryzysowej mają sposobność skorzystania z pomocy specjalistów. Pomoc świadczona przez siostry i znawców zagadnień przemocy fizycznej, psychicznej, uzależnień ma na celu wyrwać osoby z miejsca przemocy i pozwolić im żyć

⁵⁰ J. SCHWETER, *Historia Zgromadzenia...*, 53.

⁵¹ RM 46.

bezpiecznie. Konieczność dłuższego zatrzymania się w centrum jest okazją do poszerzenia zakresu umiejętności praktycznych.

Specyficzną formą pomocy dziewczętom, choć nie tylko im, jest chodzenie po ulicy czy dworcu, by „dać się zaczepić” zagubionej młodzieży. Nakłanianie do rozmowy w wielu wypadkach jest początkiem długiego procesu, w efekcie którego człowiek nawraca się, zaczyna żyć normalnie.

Zinstytucjonalizowanym działaniem wśród dziewcząt, zwłaszcza moralnie zagrożonych, jest Stowarzyszenie „Misja Dworcowa” im. ks. Jana Schneidera. Siostry przez pracę w Stowarzyszeniu pragną pomóc dziewczętom i kobietom zagrożonym przemocą fizyczną, psychiczną, seksualną. Stosując szeroko podjętą profilaktykę, zapobiegają demoralizacji⁵².

Proces podnoszenia się z upadku w przypadku osób dotkniętych głęboką nędzą moralną i duchową jest długi i wymaga ogromnej cierpliwości, zarówno ze strony prowadzącej, jak i prowadzonego. Na tej drodze człowiek nie pozostaje sam, jest z nim Bóg, który wspomaga ludzkie wysiłki. Jego woła przychodzi przez konkretnych ludzi, w tym wypadku przez siostry. Własnym przykładem siostry świadczą o możliwości życia w czystości zgodnie ze swoim stanem.

Szansą pozwalającą odkrywać własną godność są rekolekcje i dni skupienia. Spotkania rekolekcyjne pozwalają dziewczętom kształtować postawy i codzienne wybory zgodnie z chrześcijańską hierarchią wartości. Rekolekcje to również czas wzajemnego poznawania się, dzielenia doświadczeniem, ubogacania sobą.

Apostolska misja Sióstr Maryi Niepokalanej obejmuje również dzieci, zwłaszcza sieroty i pozbawione opieki rodzicielskiej⁵³, oraz młodzież. W dobie upadku wiary i moralności rodzi się konieczność twórczego wpływu na młode pokolenie, aby zachować równowagę moralną i pozwolić wszystkim na bezpieczne życie. Celem podejmowanych przez siostry wysiłków w pracy przedszkolnej, katechetycznej, w domu dziecka jest integralny rozwój młodych ludzi. Siostry formują w nich właściwe postawy, podprowadzają do przyswajania obiektywnych wartości, dokonywania wyborów w oparciu o wybrany system wartości. Nie brak też osobistego przykładu ze strony sióstr, którym zachęcają dzieci i młodzież do umiłowania Boga nade wszystko i praktykowania tej miłości w codziennym życiu.

⁵² „Biuletyn Zgromadzenia Sióstr Maryi Niepokalanej” 27(2002) 2-3.

⁵³ J. SCHWETER, *Historia Zgromadzenia...*, 97.

Siostry, nasłuchując Bożego głosu, który przychodzi przez pośrednictwo Kościoła, są otwarte na jego potrzeby⁵⁴. Z miłością podejmują wezwanie Maryi: *Zróbcie wszystko, cokolwiek wam powie* (J 2, 5). Pragną na Jej wzór *mieć dobre oczy i wrażliwe serce*⁵⁵, dostrzegać potrzebujących i zaradzać ich niedoli. Służą tam, gdzie Opatrzność Boża wyznaczy im miejsce: wśród dzieci niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie, osób starszych, które doświadczają cierpienia, czasem opuszczenia; zabiegają o właściwy wystrój świątyń, włączają się w pracę parafialną jako zakrystianki i organistki.

Tak jak Maryja spieszyła do Elżbiety (por. Łk 1, 39), siostry podążają na kontynent afrykański, by ludziom pozostającym w mroku zanieść światło Dobrej Nowiny, by rozradować ich serca w spotkaniu z Jezusem Chrystusem. Coraz częściej pojawia się też potrzeba reewangelizacji znacznie bliżej - po zachodniej i wschodniej granicy naszego państwa.

*Postawa służby Maryi nie wyrażała się w przypadkowych faktach życiowych, ale była stylem Jej życia*⁵⁶. Siostry Maryi Niepokalanej, wnikając w ducha Maryi, oddają siebie na służbę ubogim i w ten sposób służą Chrystusowi.

Zgodnie z naturalną wrażliwością kobiecego serca apostołskie zadania sióstr wypływające z głębokiego zjednoczenia z Bogiem i wnikliwego wpatrywania się w Maryję naznaczone są miłością, pokorą, poświęceniem, wolnością. Cnotami, jakimi jaśniała Maryja, stara się żyć każda siostra i tak wzbudza we współczesnym świecie nadzieję, przeciwstawia się obojętności, pobudza do solidarności, kieruje wzrok ku wieczności. Siostry pielęgnują szczególnie cnotę pokory. Tę cnotę wskazywał założyciel ks. Jan Schneider jako wąską drogę, prowadzącą do życia doskonałego⁵⁷.

Zewnętrzными oznakami wskazującymi na maryjną duchowość zgromadzenia są: pierwsze imię zakonne każdej siostry - Maria⁵⁸, różaniec noszony przy pasku w czasie Mszy św., medalik Niepokalanej, a także składanie ślubów zakonnych w święta maryjne⁵⁹.

W jubileuszowym roku ogłoszenia dogmatu o niepokalanym poczęciu Najświętszej Maryi Panny Zgromadzenie Sióstr Maryi

⁵⁴ *Konstytucje...*, 26.

⁵⁵ I. WERBIŃSKI, T. MICHAŁSKI, *Świętość Niepokalanej wzorem dla współczesnego świata*, „Salvatoris Mater” 4(2002) nr 1, 69.

⁵⁶ TAMŻE, 73.

⁵⁷ J. SCHWETER, *Historia Zgromadzenia...*, 75.

⁵⁸ *Konstytucje...*, 27.

⁵⁹ TAMŻE, 75.

Niepokalanej także przeżywa swój jubileusz istnienia i działania w Kościele powszechnym. W oczekiwaniu na to wydarzenie Siostry razem z Maryją trwają jednomyślnie na modlitwie w nadziei otrzymania szczególnej łaski, by z nową mocą i zapałem ducha zabiegać o świętość swoją i innych.

mgr Joachima Kamińska SMI

ul. Kard. Bolesława Kominka 3/5
PL - 50-329 Wrocław

Maria Immacolata nella spiritualità della Congregazione delle Suore di Maria Immacolata

(Riassunto)

La Congregazione delle Suore di Maria Immacolata è stata fondata da Giovanni Schneider nel 8 XII 1854. L'articolo ci presenta i principali aspetti della spiritualità della Congregazione mettendo in luce la sua dimensione mariana: voti religiosi (castità, povertà e obbedienza), la preghiera (Maria, la Vergine in preghiera), apostolato e testimonianza (il servizio).